

**CONSILIUL NAȚIONAL AL
PERSOANELOR VÂRSTNICE**

**Coordonate ale
nivelului de trai
al pensionarilor
din România**

**Iulie
2015**

Cuprins

1. Caracteristici ale gospodăriilor de pensionari	3
2. Veniturile gospodăriilor de pensionari	5
3. Consumul alimentar exprimat în calorii și factori nutritivi	6
4. Cheltuielile gospodăriilor de pensionari	7
5. Evoluția coșului de consum lunar și a nivelului de trai	10
6. Situația pensionarilor față de pragurile de sărăcie absolute și relative .	14
7. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor	16
8. Concluzii	19
9. Propuneri	28
10. Bibliografie	34

ANEXE

1. Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe județe la nivelul lunii mai 2015	35
2. Valoarea coșului de consum al gospodăriilor de pensionari	36
• Pensionarul singur	36
• Familia formată din 2 pensionari	38
3. Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat și agricultori pe niveluri de pensii, și pe categorii în luna mai 2015	40
3.1. Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat	42
3.2. Gruparea pensionarilor de agricultori	44
4. Propunere privind coșul minim de consum lunar pentru pensionarul singur din mediul urban, la nivelul prețurilor lunii mai 2015	46
5. Cheltuielile totale de consum pentru gospodăriile de pensionari în anul 2014	48

CARACTERISTICI ALE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Din datele comunicate de Institutul Național de Statistică, rezultă că în anul 2014 gospodăriile populației României au fost distribuite în proporție de 56,3% în mediul urban și 43,7 % în mediul rural, iar mărimea medie a unei gospodării a fost de 2,667 persoane (2,552 persoane în mediul urban și 2,815 persoane în rural).

Repartizarea gospodăriilor după vârsta capului gospodăriei arată un grad mai mare de concentrare la grupele de vârstă de 50-64 ani (29,3%) și la cele în vârstă de 65 de ani și peste (31,0%). În mediul rural, aproape două treimi din totalul gospodăriilor (66,2%) au fost conduse de persoane în vârstă de 50 de ani și peste, iar 38,8% din acestea au fost conduse de persoane în vârstă de 65 ani și peste.

Statutul ocupațional al capului gospodăriei are un impact important asupra mărimii și structurii veniturilor și a cheltuielilor pentru consumul gospodăriei, precum și asupra comportamentului membrilor gospodăriei.

În anul 2014, din totalul gospodăriilor, 43,4% au fost conduse de pensionari, 39,4% mediul urban și 48,6% în rural. Din totalul gospodăriilor de pensionari, 48,9% erau situate în mediul rural, iar 51,1%, în mediul urban.

Pe regiuni de dezvoltare, în total gospodării, cele de pensionari aveau ponderile din tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1 Ponderea gospodăriilor de pensionari în total gospodării

Regiunea	ponderi
Sud-Muntenia	47,50%
Sud-Vest Oltenia	46,20%
Nord-Vest	44,00%
Sud-Est	44,00%
Centru	43,40%
Nord-Est	43,00%
Vest	40,00%
București-Ilfov	38,00%

Din totalul gospodăriilor de pensionari, 69,2% declarau că au drept cap de gospodărie o persoană în vârstă 65 de ani și peste, iar 29,5% o persoană din grupa de vârstă 50-64 ani.

Distribuția persoanelor din gospodării după mărimea acestora și vârsta persoanelor ce o compun, în anul 2014, este prezentată în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2 Distribuția persoanelor de 50 ani și peste din gospodării, după mărime, în anul 2014

- în procente față de total-

Vârsta persoanelor din gospodării	Total gospodării	din care formate din:	
		1 persoană	2 persoane
50-64 ani	19,4	22,1	35,6
65 ani și peste	16,6	54,0	33,3

Sursa datelor: Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2014, pag 27.

În anul 2014, din totalul gospodăriilor formate dintr-o persoană, 76,1% erau conduse de persoane cu vârsta de 50 ani și peste, iar 54,0% conduse de persoane în vârstă de 65 ani și peste.

Pensionarii au reprezentat 24,4% din numărul total de persoane care au alcătuit gospodăriile.

Pe județe, ponderea pensionarilor în total populație, în luna mai 2015, este prezentată în Anexa nr. 1.

Ponderile cele mai mari ale pensionarilor s-au înregistrat în județele Hunedoara (26,46%), Vâlcea (24,79%), Prahova (24,05%), Teleorman (23,88%), Bihor (23,82%), București (23,10%), Cluj (22,88%).

Județele cu cele mai mici ponderi ale pensionarilor în total populație au fost: Iași (16,23%), Botoșani (17,00%), Vaslui (17,04%), Bistrița-Năsăud (17,38%), Vrancea (17,49%), Tulcea (18,07%).

VENITURILE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Veniturile gospodăriilor de pensionari se compun din pensii, alte venituri, precum și din contravaloarea produselor alimentare și nealimentare de proveniență agricolă din producția proprie, din stoc și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite în dar de la copii, rude, prieteni sau alte persoane.

În anul 2014, veniturile gospodăriilor de pensionari au fost următoarele:

- venituri totale:
  - medii lunare pe o gospodărie 1.963,4 lei
  - medii lunare pe o persoană 893,7 lei

Venitul mediu lunar provenit din pensii, pentru gospodăria al cărui cap este un pensionar, în anul 2014, a avut valoarea de 1.071,3 lei.

Pensiile au asigurat numai 56,2% din veniturile totale lunare ale gospodăriilor de pensionari. Restul veniturilor au provenit din: venituri în natură (18,5%), salarii și alte drepturi salariale (18,8%), venituri din agricultură, din proprietate și din activități neagricole independente (3,4%), venituri din alte prestații sociale (0,7%), alte venituri (2,4%).

Prestațiile sociale au reprezentat 49,8% și respectiv 43,1% din veniturile bănești ale gospodăriilor alcătuite din una, respectiv două persoane, cea mai mare parte a lor fiind formată din pensii.

Veniturile nete reprezintă acea parte a veniturilor care rămâne la dispoziția gospodăriilor pentru acoperirea cheltuielilor de consum și pentru economisire. Acestea sunt determinate prin scăderea din veniturile totale ale gospodăriilor a impozitelor asupra veniturilor și a contribuțiilor reglementate prin lege aflate în sarcina membrilor acestora, precum și a unor cheltuieli legate de producția gospodăriei (bănești și în natură).

În cazul familiilor de pensionari, în anul 2014, veniturile nete au înregistrat următoarele valori medii:

- venituri nete:
  - medii lunare pe o gospodărie 1.662,7 lei
  - medii lunare pe o persoană 756,9 lei
- ponderea veniturilor nete în veniturile totale 84,7%

CONSUMUL ALIMENTAR EXPRIMAT ÎN CALORII ȘI FACTORI NUTRITIVI

Mărimea și structura consumului alimentar al gospodăriilor se obține prin evaluarea cumpărăturilor de pe piață și a consumului de produse alimentare din resurse proprii. Consumul alimentar se exprimă în calorii și factori nutritivi.

Pe ansamblul gospodăriilor, în anul 2014, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de 2.413 calorii. Consumul cel mai mare s-a înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.555 calorii).

La nivelul întregii țări, pe medii de rezidență, consumul este mai mare cu 71 calorii în mediul rural față de cel urban.

Structura consumului alimentar pentru o persoană din gospodăriile de pensionari este prezentată în tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3 Structura consumului alimentar al gospodăriilor de pensionari, în anul 2014

- pe persoană -

		din care:		%	
		de origine vegetală	de origine animală	de origine vegetală	de origine animală
Calorii (nr.)	2.413,0	1.789,0	624,0	74,1	25,9
Protide (gr.)	81,0	40,7	40,3	50,2	49,8
Lipide (gr.)	84,8	41,4	43,4	48,8	51,2
Glucide (gr.)	302,0	-	-	-	-

Sursa datelor: Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2014, pag 218

Pentru pensionari repartizarea aportului caloric pe principalele produse alimentare a fost următorul:

- cereale și produse din cereale 39,6%
- grăsimi 15,4%
- lapte, produse lactate și ouă 11,2%
- carne și preparate din carne 10,8%
- legume și conserve din legume 3,5%
- zahăr, dulcețuri, ciocolată și alte produse zaharoase 6,5%
- fructe și pepeni 3,1%
- alte produse 9,9%

CHELTUIELILE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Cheltuielile totale medii lunare pe o gospodărie de pensionari, în anul 2014, au fost de 1.754,2 lei, reprezentând 89,3% din venitul total (1.963,4 lei). Pe categorii de cheltuieli, structura a fost următoarea:

• cheltuieli totale de consum, din care:	1.362,2 lei
○ cheltuieli bănești de consum	1.161,5 lei
○ contravaloarea consumului din resurse proprii	200,7 lei
• cheltuieli pentru alimente și băuturi neconsumate ¹	44,8 lei
• cheltuieli pentru investiții	9,9 lei
• cheltuieli totale de producție	161,9 lei
• impozite, contribuții, cotizații și taxe	140,9 lei
• alte cheltuieli	34,5 lei

Cheltuielile bănești de consum în total cheltuieli, pentru gospodăriile de pensionari, au avut următoarele ponderi:²

○ consum alimentar	35,9%
○ consum nealimentar	34,7%
○ plata serviciilor	29,4%

În tabelul nr. 4, gospodăriile de pensionari au fost diferențiate în două categorii: cele care au putut face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat (62,0%) și cele care nu au putut face față (38,0%). Situația relevă faptul că pensionarii au întâmpinat reale dificultăți în acoperirea din venitul total net lunar realizat a cheltuielilor strict necesare unui trai decent.

Îngrijorător este faptul că numai 62,0% dintre gospodăriile de pensionari au putut face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat în anul 2014, restul de 38,0% neputându-și acoperi cheltuielile alimentare, nealimentare și plata serviciilor în fiecare lună. Astfel, 31,4% nu au putut plăti la timp întreținerea locuinței, 10,9% energia electrică, 3,4% abonamentul radio-TV, 3,0% telefonul și

¹ Ansamblul cheltuielilor pentru cumpărarea produselor alimentare care nu au fost consumate în luna de referință, rămânând în stoc sau fiind destinate altor scopuri (pentru prelucrare, hrana animalelor și păsărilor, date în dar, pierderi).

² Calcule pe baza datelor din lucrarea „Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2014”, pag 130

85,1% au fost în imposibilitatea de a cumpăra produse alimentare suficiente pentru asigurarea minimului de hrană.

Tabelul nr. 4 Modul în care gospodăriile de pensionari au făcut față cheltuielilor, în anul 2014

- procente -

		Total	Urban	Rural
Gospodării care pot face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat		62,0	65,4	59,0
Gospodării care își pot permite:	o săptămână de concediu departe de casă	8,6	13,0	4,5
	înlocuirea mobilei uzate	3,6	4,7	2,5
	cumpărarea de produse electrocasnice	8,2	10,5	6,0
	cumpărarea de haine noi	19,0	21,2	16,8
	vizionarea unui spectacol de teatru, cinema	5,7	9,5	2,2
	cumpărarea de cărți, reviste, ziare	13,3	19,8	7,2
Nu își permit nici una din cele de mai sus		68,8	62,8	74,5
		Total	Urban	Rural
Gospodării care nu pot face față cheltuielilor cu venitul total net realizat		38,0	34,6	41,0
Gospodării care, datorită lipsei resurselor financiare, s-au aflat în imposibilitatea:	de a plăti la timp chiria	-	0,1	-
	de a plăti la timp întreținerea locuinței	31,4	33,2	30,1
	de a plăti la timp energia electrică	10,9	9,0	12,2
	de a plăti la timp telefonul	3,0	2,7	3,2
	de a plăti la timp abonamentul radio - TV	3,4	3,1	3,6
	de a cumpăra produse alimentare suficiente pentru asigurarea hranei	85,1	87,9	83,0
Gospodării care, pentru a putea face față cheltuielilor curente, au apelat la alte surse, cum ar fi:	economii	6,1	4,5	7,3
	împrumuturi la rude, prieteni, alte persoane	4,4	5,5	3,6
	muncă suplimentară	4,5	1,5	6,6
	ajutoare financiare, fără obligația de restituire, de la rude, prieteni	10,6	16,0	6,6
Gospodării care nu au apelat la alte surse		75,2	73,2	76,8

Sursa datelor: Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2014, pag 276-278

Cheltuielile totale de consum medii lunare înregistrate în anul 2014³ în gospodăriile al cărui cap este un pensionar și explicitate pe grupe de produse și servicii sunt prezentate în anexa nr. 5.

---

³ Cheltuielile totale de consum medii lunare au fost înregistrate pe gospodărie pentru produsele nealimentare și servicii, iar pentru produsele alimentare, pe persoană.

Capitolul V

EVOLUȚIA COȘULUI DE CONSUM LUNAR ȘI A NIVELULUI DE TRAI

Valoarea coșului de consum lunar al gospodăriilor de pensionari formate din una și două persoane, pe total și pe medii de rezidență, în prețurile lunii mai 2015, calculată de Institutul Național de Statistică, sintetic, pe grupe de produse, este prezentată în tabelul nr. 5.

Tabelul nr. 5 Valoarea coșului de consum lunar al gospodăriilor de pensionari estimat de Institutul Național de Statistică

-lei /persoană -

	ianuarie 2015			mai 2015		
	urban	rural	total	urban	rural	total
Gospodărie formată din o singură persoană						
Produse alimentare	216,2	222,5	219,7	218,0	222,7	220,6
Produse nealimentare	61,0	75,9	69,0	61,9	79,0	71,1
Servicii	272,2	51,1	153,1	271,2	50,9	152,6
TOTAL	549,4	349,5	441,8	551,0	352,5	444,3
Gospodărie formată din două persoane						
Produse alimentare	184,7	194,3	185,4	195,4	184,7	186,0
Produse nealimentare	67,4	68,3	68,4	68,4	71,0	70,4
Servicii	227,2	53,2	127,2	226,2	52,9	126,7
TOTAL	488,9	306,2	381,0	490,1	308,7	383,1

Sursa datelor: Date comunicate de Institutul Național de Statistică, pentru gospodăria de pensionari formată dintr-o singură persoană sau din două persoane, la nivelul lunii ianuarie și mai 2015

Detalii privind coșul de consum lunar al gospodăriilor de pensionari, calculat de Institutul Național de Statistică, sunt prezentate în anexa nr. 2.

În tabelul nr. 6 sunt prezentate estimările făcute de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, pentru nivelul minim de trai decent și de subzistență pentru un pensionar singur și pentru familia de doi pensionari, cu domiciliul în mediul urban și rural, pentru perioada ianuarie – mai 2015.

Tabelul nr. 6 Valoarea coșului de consum lunar al gospodăriilor de pensionari estimat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții

		lan. 2015	Mai 2015
Gospodărie formată din o singură persoană <i>lei /persoană</i>			
Total	Minim decent	745	769
	Minim de subzistență	588	589
Urban	Minim decent	761	775
	Minim de subzistență	609	621
Rural	Minim decent	726	740
	Minim de subzistență	562	573
Gospodărie formată din două persoane <i>lei /familie</i>			
Total	Minim decent	1.416	1.462
	Minim de subzistență	1.117	1.120
Urban	Minim decent	1.445	1.473
	Minim de subzistență	1.157	1.180
Rural	Minim decent	1.380	1.406
	Minim de subzistență	1.067	1.088

Sursa datelor: Date comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, pentru gospodăria de pensionari formată dintr-o singură persoană sau din două persoane, la nivelul lunii ianuarie și mai 2015

Repartizarea cheltuielilor minime de consum pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2015, estimată de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, cu precizarea că locuința s-a limitat la o singură cameră, iar pensionarul nu necesită tratament pentru boli cronice, este prezentată în tabelul nr. 7.

Pe baza acestor date, rezultă că, în luna mai 2015, 1.894.880 de pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori, respectiv 30,47% din totalul pensionarilor, au avut venituri sub pragul de subzistență calculat pentru un pensionar singur, total țară, respectiv 589 lei, iar 2.651.957 pensionari (46,10% din totalul pensionarilor) au avut venituri sub pragul minim decent calculat pentru un pensionar singur, total țară, respectiv 769 lei. (Anexa nr. 3).

Tabelul nr. 7 Structura cheltuielilor minime de consum estimate pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2015⁴

- lei -

Nr. crt.	Grupa de cheltuieli	Urban		Rural	
		Subzistența	Decent	Subzistența	Decent
1 (1a+1b)	Alimente, din care:	327	326	545	479
1a	<i>Necesar de cheltuit</i>			330	244
1b	<i>Autoconsum⁵</i>			215	235
2	Îmbrăcăminte	32	35	58	86
3	Dotarea locuinței	19	32	16	58
4	Transport	0	64	0	42
5	Servicii culturale	12	16	2	14
6	Igienă personală	12	12	5	28
7	Servicii de reparații și întreținere îmbrăcăminte și încălțăminte	12	12	9	16
8	Cheltuieli cu locuința ⁶	155	155	84	78
9	Cheltuieli cu medicamente ⁷	52	52	69	76
10	Fond de siguranță		71		98
Total consum (1a+2...10)		621	775	573	740

Sursa datelor: Date comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, pentru gospodăria de pensionari formată dintr-o singură persoană la nivelul lunii mai 2015

În perioada ianuarie 2011 – mai 2015, ponderea numărului de pensionari (din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori), aflați sub nivelul coșului de consum lunar și sub nivelurile minime de subzistență și de trai decent (tabelul nr. 8), a avut o evoluție oscilantă, pe fondul menținerii constante până în luna ianuarie 2013 a valorii punctului de pensie, coroborată cu scumpirile continue la principalele produse și servicii. Este evident că un număr important de pensionari nu sunt în măsură să beneficieze de un trai decent din veniturile pe care le au, iar

⁴Datele sunt furnizate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, iar actualizarea sumelor pe grupe de cheltuieli s-a realizat folosind indicii de creștere a prețurilor calculați de Institutul Național de Statistică

⁵Autoconsumul reprezintă contravaloarea produselor vegetale și animale pe care gospodăriile de pensionari din mediul rural le produc și le consumă în propria gospodărie. Acest autoconsum nu este inclus în consumul total al gospodăriei.

⁶La capitolul cheltuieli cu locuința au fost incluse și cheltuielile de poștă și telecomunicații, respectiv cheltuieli cu articolele de papetărie.

⁷La capitolul cheltuieli cu medicamente au fost introduse valorile Institutul Național de Statistică referitoare la cheltuielile medii lunare pe gospodărie cu medicamente de uz uman – Tab.28/p.66 Cheltuieli pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, pe categorii de gospodării, în trim. III 2009, Veniturile și consumul populației trim. III 2009, Institutul Național de Statistică, București, 2010.

pentru atingerea acestui deziderat important este necesar să fie luate de către Guvern măsuri compensatorii în perioada imediat următoare.

Tabelul nr. 8 Valoarea pragurilor furnizate de Institutul Național de Statistică și Institutul de Cercetare a Calității Vieții , numărul și ponderea pensionarilor aflați sub valoarea acestor praguri

Indicator	Luna	Anul	Cos de consum lunar ⁸	Nivel minim de subzistență	Nivel minim de trai decent	
Valoarea pragului (lei /persoană și lună)	Ianuarie	2013	443	576	732	
	Mai		442	581	737	
	Iulie		443	579	735	
	Ianuarie	2014	446	578	734	
			Mai	446	590	745
			Iulie	446	590	745
	Ianuarie	2015	444	587	741	
			Mai	442	589	769
	Număr pensionari cu cuantumul pensiei sub prag	Ianuarie	2013	1.611.074	2.321.652	3.013.711
Mai		1.465.203		2.206.785	2.923.139	
Iulie		1.467.559		2.189.636	2.914.523	
Ianuarie		2014	1.365.799	2.059.441	2.756.733	
			Mai	1.348.546	2.065.937	2.780.927
			Iulie	1.345.939	2.061.490	2.775.096
Ianuarie		2015	1.202.499	1.916.934	2.585.199	
			Mai	1.174.407	1.894.880	2.651.957
Ponderea pensionarilor cu cuantumul pensiei sub prag, (%)		Ianuarie	2013	30,51	43,97	57,08
	Mai	2013	27,91	42,04	55,69	
	Iulie	2013	28,01	41,79	55,63	
	Ianuarie	2014	26,14	39,42	52,77	
			Mai	25,96	39,77	53,53
			Iulie	25,93	39,72	53,47
	Ianuarie	2015	23,22	37,01	49,91	
			Mai	17,22	30,47	46,10

Sursa datelor: Comunicările date de Institutul Național de Statistică și Institutul de Cercetare a Calității Vieții pentru valoarea pragurilor și gruparea pensionarilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori pentru lunile respective , disponibilă pe site-ul, pentru numărul de pensionari cu cuantumul pensiei sub praguri și calculul ponderilor

⁸Coșul de consum lunar a fost considerat, începând cu luna mai 2012 la nivel de țară, iar pentru perioadele anterioare în mediul urban

SITUAȚIA PENSIONARILOR FAȚĂ DE PRAGURILE DE SĂRĂCIE ABSOLUTE ȘI RELATIVE

Prin **metoda absolută**, conform metodologiei de calcul a indicatorilor terțiari de incluziune socială⁹ (aprobați prin HG 488 /2005), se determină numărul persoanelor cu un consum situat sub nivelul unui anumit prag. Determinarea pragului s-a făcut printr-o metodă derivată din metoda Băncii Mondiale¹⁰ (o combinație între metoda aportului de energie și cea a proporției cheltuielilor alimentare). În această metodă determinarea pragurilor de sărăcie s-a făcut plecând de la consumul gospodăriilor. Studiile efectuate au arătat că, în cazul României, acesta reflectă, mai bine decât venitul, bunăstarea reală a gospodăriei și capacitatea acesteia de a-și satisface nevoile de bază. Consumul reflectă de asemenea capacitatea de a mobiliza resurse în perioade dificile, descriind mai bine decât venitul accesul la, și disponibilitatea de, bunuri și servicii.

Componenta alimentară a pragului de sărăcie s-a determinat pe baza coșului alimentar utilizat de gospodăriile din a doua și a treia chintilă, cu costuri la valoarea celor practicate de acest grup, și cantități ajustate proporțional pentru a rezulta o valoare a coșului de 2.550 de calorii pe zi pe adult echivalent¹¹.

Pragul de sărăcie absolut se determină adunând la componenta alimentară sumele cheltuite pe bunuri și servicii de către gospodăriile al căror consum alimentar este egal cu componenta alimentară calculată. Până în prezent, pragurile de sărăcie au fost calculate la nivelul prețurilor din decembrie 2002, calculul în aval și amonte făcându-se prin indexarea acestora cu valoarea indicelui de prețuri pe cele trei componente: alimentară, nealimentară și servicii.

Prin **metoda relativă**, determinarea persoanelor sărace se face utilizând ca indicator de bunăstare venitul disponibil pe adult echivalent¹², iar pragul de sărăcie este stabilit la valoarea de 60,0% din mediana distribuției gospodăriilor după acest venit.

⁹ World Bank Romania: Poverty assessment. June 2003. Report No. 26169-RO, apărut sub același număr și în limba română: România: Raport de Evaluare a Sărăciei, octombrie 2003

¹⁰ Martin Ravallion, Poverty Comparisons, The World Bank, 1994

¹¹ Conform recomandărilor reuniunii FAO /OMS /UN expert group on nutrition (1985).

¹² Numărul de "unități adult echivalent" din fiecare gospodărie este calculat pe baza unei scale de echivalență, care are în vedere faptul că nevoile copiilor diferă de cele ale adulților și că nevoile de consum ale unei gospodării nu cresc proporțional cu numărul persoanelor ce o compun.

Toate persoanele cu un venit disponibil pe adult echivalent mai mic decât pragul astfel determinat sunt considerate sărace.

Raportând situația pensionarilor la pragurile de sărăcie, pentru luna iunie 2015, rezultă următoarea situație:

- sub pragul sărăciei **absolute**¹³, (la nivelul lunii decembrie 2014), în valoare de 309,9 lei, s-au situat 470.408 pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori (9,15% din totalul pensionarilor).
- sub pragul sărăciei relative, (nivel mediu anul 2013¹⁴), în valoare de 600,4 lei, s-au situat 1.939.902 pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori (37,72% din totalul pensionarilor).

O concluzie care se poate desprinde este că o pondere semnificativă¹⁵ a pensionarilor nu beneficiază de un nivel minim de trai, iar cei mai expuși riscului de sărăcie se regăsesc în rândul pensionarilor de invaliditate (13,2% în total pensionari), a pensionarilor urmași (10,9% în total pensionari), și a pensionarilor cu pensie anticipată parțială (2,3% în total pensionari).

---

¹³ Indicatori de incluziune socială calculați de Ministerul Muncii Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice corespunzători anului 2013.

¹⁴ Estimat pe baza datelor Institutul Național de Statistică privind evoluția veniturilor gospodăriilor între anii 2012 și 2013, și a pragului sărăciei relative din anul 2012.

¹⁵ Se referă la pensionarii de asigurări sociale de stat și agricultori la nivelul lunii mai 2015.

Capitolul VII

EVOLUȚIA PUTERII DE CUMPĂRARE A PENSILOR

Creșterea prețurilor, în perioada octombrie 2009 – mai 2015, a determinat diminuarea aproape continuă a puterii de cumpărare a pensiei medii de bază și a pensiei de bază pentru limită de vârstă (tabelul nr. 9). Creșteri de prețuri mai mari s-au înregistrat la: **mărfuri alimentare** (fructe proaspete – 58,7%, alte legume și conserve de legume – 51,4%, fasole boabe și alte leguminoase – 46,9%, legume și conserve de legume - 45,4%, miere de albine – 39,2%, cartofi - 26,5%, unt – 25,9%, mălai – 20,7%, brânză de oaie – 18,5%, ulei comestibil – 17,9%, brânză de vacă – 17,7%, lapte de vacă – 16,6%, țuică, rachiu și alte băuturi – 15,0%, margarină – 14,5%), la **mărfuri nealimentare** (tutun, țigări - 85,8%, energie electrică – 42,7%, combustibili – 35,3%), precum și la **servicii** (apă, canal, salubritate – 68,7%, transport interurban CFR – 39,0%). Prin această evoluție mulți pensionari au fost obligați să renunțe la achiziționarea unor bunuri alimentare și nealimentare, medicamente etc. pentru a-și putea achita cheltuielile cu întreținerea locuinței și plata diverselor servicii.

Tabelul nr. 9 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii de bază, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, față de luna octombrie 2009

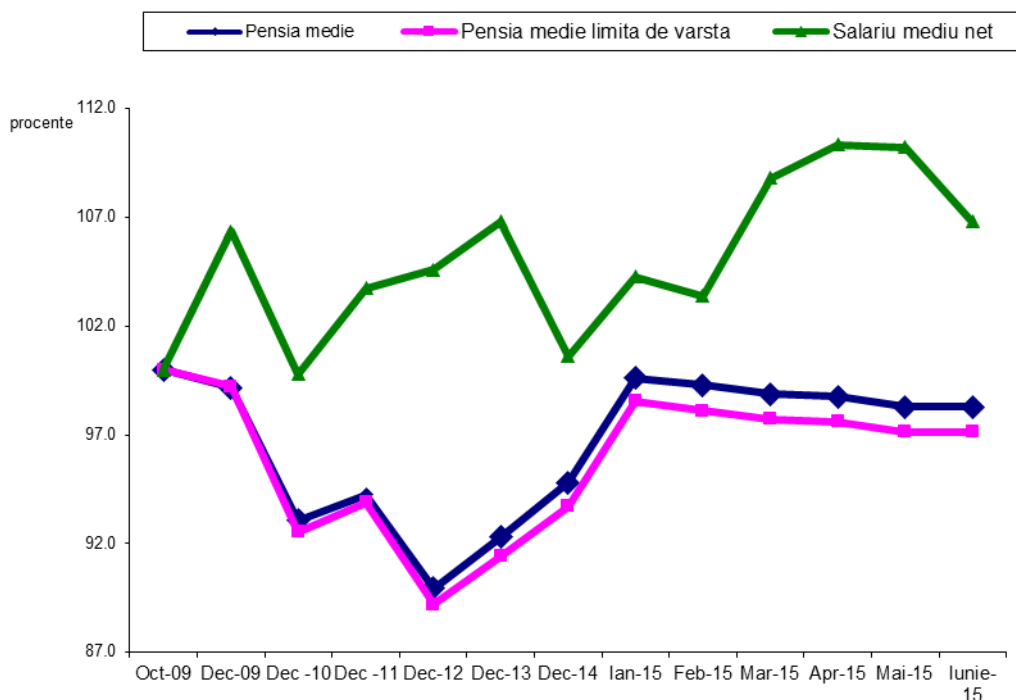
- procente -

	Oct 2009	Dec. 2009	Dec. 2010	Dec. 2011	Dec. 2012	Dec. 2013	Dec. 2014	Ian. 2015	Feb. 2015	Mar. 2015	Apr. 2015	Mai. 2015
Pensia medie de baza	100,0	99,2	93,1	94,2	89,9	92,3	95,3	99,6	99,3	98,9	98,8	98,3
Pensia de baza limită de vârstă	100,0	99,2	92,5	93,9	89,2	91,4	94,2	98,5	98,1	97,7	97,6	97,1
Salariul mediu net	100,0	106,4	99,8	103,7	104,6	106,8	110,3	104,3	103,4	108,8	110,3	106,8

Sursa datelor: Comunicatele lunare ale Institutului Național de Statistică, pe baza cărora au fost calculate puterile de cumpărare

Grafic nr. 1 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii de bază, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, față de luna octombrie 2009

Prin natura sa, puterea de cumpărare a pensiilor înregistrează creșteri numai în lunile de majorare a valorii punctului de pensie, după care urmează scăderi continue datorită creșterii prețurilor la produsele alimentare de bază, la produsele nealimentare și la principalele servicii.

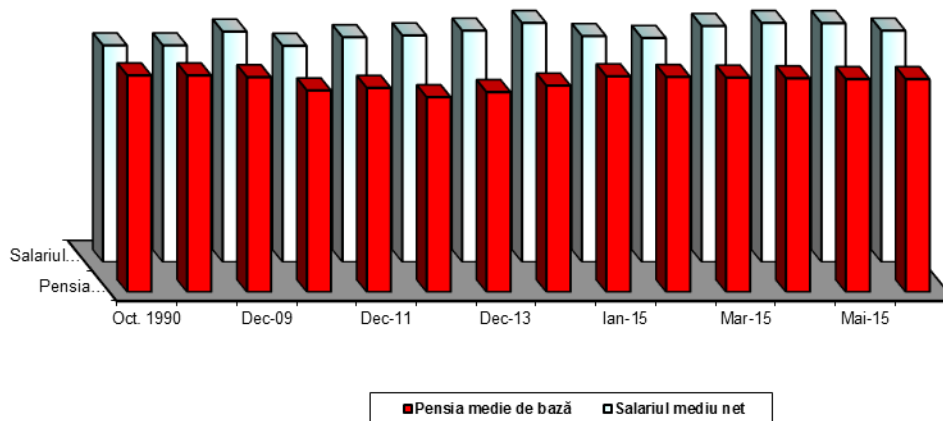
În luna mai 2014, puterea de cumpărare a pensiei medii de bază în sistemul asigurărilor sociale de stat, față de luna octombrie 2009, a fost de 94,83%.

Raportul între pensia medie de bază și salariul mediu brut, în luna mai 2015, a fost de 35,4%, iar raportul între pensia pentru limită de vârstă și salariul mediu brut a fost de 40,8%.

Salariul mediu brut, în luna mai 2015, a fost de 2.500 lei, respectiv de 2,82 ori mai mare decât pensia medie de bază (886 lei) și de 2,45 ori mai mare decât pensia medie de limită de vârstă (1.019 lei).

Și în primele cinci luni ale anului 2015, veniturile provenite din pensie au fost insuficiente unui trai decent pentru mulți dintre vârstnicii.

Grafic nr. 2 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii și a salariului mediu net, în perioada octombrie 2009 – mai 2015

Semnalând faptul că în prezent puterea de cumpărare a pensiilor se află într-o dinamică preponderent descrescătoare, considerăm că se impune acordarea unei atenții speciale acestei categorii de populație prin includerea celor aflați în nevoie în programe de protecție socială.

CONCLUZII

O bună parte a populației vârstnice din *România* nu dispune de resurse financiare suficiente pentru o viață decentă și deci calitatea vieții acestei categorii de populație este compromisă. Cheltuielile pentru întreținerea locuinței, plata alimentelor și a serviciilor de sănătate sunt covârșitoare, încât preocupările pentru participarea la viața socială și culturală rămân reziduale, iar un sprijin real și consistent din partea statului nu există.

Astfel, nivelul minim de trai decent, stabilit de Institutul de Cercetare a Calității Vieții pentru un pensionar în luna mai 2015 a fost de 769 lei, sub acest nivel aflându-se un număr de 2.183.922 pensionari de asigurări sociale de stat (46,68% din total) care nu au avut posibilitatea să cheltuiască mai mult pentru nevoile proprii (anexa nr. 3.1).

Pensia medie de asigurări sociale în luna mai 2015 a fost de 886 lei, însă din totalul de 5.146.988 pensionari, 3.165.463 pensionari (61,50%) au avut pensii care s-au situat sub acest cuantum. (anexa nr. 3). Situația grea în care se găsește astăzi o bună parte a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează următoarelor aspecte principale:

- creșterea progresivă și necontrolată a costurilor întreținerii locuinței, serviciilor și alimentelor de bază, ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care datorită vârstei înaintate sunt expuși suplimentar și unor riscuri specifice bătrâneții;
- deși combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale în rândul persoanelor vârstnice continuă să reprezinte un deziderat major, actele normative care prevedeau unele reglementări în acest sens¹⁶ au rămas declarative, fără un set de măsuri concrete care să se facă simțite la nivelul persoanelor vârstnice;

¹⁶ HOTĂRÂRE nr. 829 din 31 iulie 2002 privind aprobarea Planului național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale, HOTĂRÂRE Nr. 1827 din 22 decembrie 2005 privind aprobarea Programului de implementare a Planului național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale (PNAinc) pentru perioada 2006 – 2008;

- serviciile comunitare de îngrijire socio-medicală continuă să se situeze într-un stadiu incipient și se manifestă timid față de nevoile reale ale vârstnicilor aflați în dificultate;
- sistemul de servicii sociale este reglementat și dezvoltat fragmentat, asistența bătrânilor singuri, care nu se mai pot autogospodări și a celor cu dizabilități, ca grupuri principale de risc, nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care prin cooperare permanentă să garanteze eficientizarea serviciilor acordate;
- capacitatea de asistare a persoanelor vârstnice în instituții specializate este foarte redusă și nu acoperă nici pe departe solicitările;
- unele persoane vârstnice sunt obligate să participe la acțiuni aducătoare de venit pentru asigurarea traiului zilnic - în acest context fiind evidențiată și exploatarea vârstnicilor, respectiv creșterea numărului cerșetorilor în rândul acestora;
- starea de sănătate a persoanelor vârstnice în general, a devenit îngrijorătoare din cauza accesibilității greoaie a acestora la serviciile medicale de urgență, în spitale, precum și în ceea ce privește procurarea medicamentelor;
- veniturile insuficiente ale multor pensionari fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii medicale în ambulatoriu sau în spitale. De asemenea, introducerea noului mod de calcul pentru prețul de referință al medicamentelor a condus la cheltuieli și mai mari pentru asigurarea tratamentului sau chiar întreruperea acestuia, iar implementarea coplății prin introducerea de tarife corespunzătoare pentru anumite servicii de asistență medicală dezavantajează în primul rând persoanele vârstnice, ca principali consumatori de servicii medicale;
- fondurile alocate pentru asistența medicală stomatologică sunt subevaluate în raport cu necesitățile reale, vârstnicii constituind categoria de populație cea mai afectată de implicații dintre cele mai nefavorabile în acest domeniu.

Multe din nevoile de sprijin, în special cele de asistență socială comunitară la domiciliu, sunt acoperite numai formal prin măsuri legislative care nu se aplică sau nu se pot practic aplica fără acțiuni reale și concertate, la nivel local, în

special în mediul rural. Așadar, accesul limitat al vârstnicilor la serviciile sociale sporește riscul ca aceștia să rămână în rândul săracilor.

Oferta actuală de servicii de asistență medicală este, în general, afectată de lipsa de organizare, insuficiența resurselor materiale și umane ale sistemului de sănătate, de absența unei piețe a serviciilor de sănătate și de inegalității în accesul la serviciile medicale în special în mediul rural.

Sărăcia instalată în rândul persoanelor vârstnice a luat amploare pe fondul procesului de sărăcire a majorității populației României. Așa cum se cunoaște, vârstnicii nu sunt beneficiari ai creșterilor economice, iar cheltuielile curente, precum și cele viitoare, pentru plata serviciilor, a produselor alimentare de bază și a celor nealimentare, majorate de scumpiri periodice, tind să determine alunecarea spre sărăcie a tot mai multor persoane vârstnice.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice. În ceea ce privește inserția socială a vârstnicilor, acesta rămâne în continuare un deziderat.

Participarea vârstnicilor pe piața forței de muncă nu este determinată doar de o disponibilitate a acestora pentru o activitate aducătoare de venit ilustrând astfel „principiul activizării” al protecției sociale, ci mai degrabă de *nevoia* de a munci pentru câștigarea traiului zilnic, în condițiile absenței sau insuficienței surselor de venit (mai ales în mediul rural).

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres, următoarele probleme:

⇒ **Pensii și asigurări sociale**

Conform noii legi a pensiilor nr. 263 /2010, pragul de pensionare urmează să ajungă pentru femei la 63 ani până în anul 2030 și pentru bărbați la 65 de ani până în anul 2015.

- Perioada minimă de contribuție va ajunge încă din ianuarie 2015, la 15 ani atât pentru femei cât și pentru bărbați, iar perioada totală de contribuție va crește, gradual, pentru femei de la 30 de ani (ianuarie 2015) până la 35 ani (ianuarie 2030), egalând-o pe cea a bărbaților de 35 ani din ianuarie 2015.

Astfel, prin Legea nr. 263 /2010, s-au luat măsuri pentru reducerea numărului de pensionari:

- verificările ce preced încadrarea în grade de invaliditate (în scopul acordării acestui tip de pensie) sunt mai riguroase - raportul medical de evaluare completat de medicul expert al asigurărilor sociale a înlocuit documentarul medical completat de medicul curant, iar toți pensionarii de invaliditate aflați în evidența Casei Naționale de Pensii Publice, vor fi verificați prin sistemul de verificare și control al INEMRCM¹⁷ (Institutul și centrele regionale).
- penalizarea cuantumului pensiei anticipate parțial este fix – 0,75% pentru fiecare lună de anticipare, ceea ce poate conduce la o penalizare maximă de 45,0% din valoarea pensiei pentru limită de vârstă. Legislația anterioară prevedea penalizări diferențiate, cuprinse între 0,05% și 0,50%, iar penalizarea maximă ajungea la 30,0%.

Față de sistemul actual de pensii din România putem desprinde mai multe concluzii:

- raportului de dependență a crescut ca urmare a creșterii numărului de beneficiari și a diminuării numărului de contribuabili. Astfel, de la 315,1 pensionari¹⁸ la 1000 salariați în 1990, prin valuri succesive de pensionări anticipate, s-a ajuns în 1996 la 629,7 pensionari la 1000 salariați. Raportul de dependență a continuat să crească oscilând în jurul valorii unitare, ajungând în anul 2014 la 1.059,4 de pensionari la 1000 salariați;

- România are un nivel extrem de scăzut al cheltuielilor totale cu pensiile (8,8% din PIB, față de media Uniunii Europene de 13,2% în anul 2012 și față de 17,5% în Grecia, 16,6% în Italia, 15,2% în Franța, 15,0% Austria, 14,8% în Portugalia, 14,5% în Danemarca, 14,2% în Serbia și 13,4% în Olanda);

- deși nivelul pensiilor a crescut ca valoare nominală în ultimii ani, din punct de vedere al valorii reale și al capacității de cumpărare acestea au înregistrat un declin alarmant. Ca urmare, tot mai mulți vârstnici nu-și pot asigura din pensie acoperirea cheltuielilor minime cotidiene legate de alimentație, întreținerea locuinței și procurarea medicamentelor. Situația devine și mai dificilă atunci când bătrânii sunt singuri, fără familie sau alte rude;

---

¹⁷ Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă

¹⁸ Au fost considerați doar pensionarii de asigurări sociale de stat

- nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie asigurări sociale - fără agricultori - a reprezentat în luna mai 2015 numai 35,4% din salariul mediu brut) în condițiile în care și salariile sunt departe de a fi suficiente, nu doar pentru un trai decent, ci și pentru a constitui un mijloc de atragere a forței de muncă;

- scăderea contribuțiilor prin creșterea șomajului (implicit prin scăderea numărului de contribuitori la fondul de pensii) în perioada de criză sau prin scăderea ratei de colectare de la unitățile rău platnice constituie o sursă potențială de reducere a veniturilor la fondul de pensii;

- sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în quantum insuficient unui trai decent pentru o bună parte a pensionarilor;

- există un risc major de sărăcie pentru populațiile vârstnice viitoare, în momentul în care pe piața forței de muncă vor intra generațiile reduse numeric, născute după 1989, de aceea este recomandată încurajarea participării populației la Pilonul III¹⁹ de pensii.

⇒ **Sănătate**

- Datele statistice demonstrează că starea de sănătate a pensionarilor, a vârstnicilor în general, a devenit îngrijorătoare din cauza accesibilității greoaie a acestora la serviciile medicale de urgență, precum și în procurarea medicamentelor;
- Din perspectiva furnizorilor de servicii socio-medice la domiciliu principalele greutăți identificate sunt: lipsa spațiilor în care să își desfășoare activitatea și lipsa fondurilor pentru susținerea programelor și asigurarea continuității lor;
- În cazul unităților de asistență medico-socială se constată, de asemenea, că în componența colectivului de angajați nu sunt incluși medici cu specialitatea geriatrie și din acest motiv în aceste unități nu se pot efectua terapii specifice persoanelor vârstnice și nici terapii recuperatorii pentru bolile cronice ale acestora;
- Vârstnicii din mediul rural sunt în continuare dezavantajați de disfuncționalitățile rămase în sistemul actual, deoarece în multe localități

---

¹⁹**Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este condiționată în funcție de vârstă

nu există cabinete ale medicilor de familie sau acestea funcționează în spații impropii. De asemenea, numărul farmaciilor și al punctelor farmaceutice în mediul rural este foarte mic comparativ cu cel din orașe. Situația este aceeași și pentru centrele de recoltare și laboratoarele pentru analize. O problemă care vine în completarea acestora și reduce considerabil accesibilitatea la serviciile medicale și la produsele farmaceutice, constă în lipsa infrastructurii, inclusiv a mijloacelor de transport către localitățile urbane, situație care izolează unele comunități, cunoscut fiind faptul că în localitățile mici populația este preponderent vârstnică;

- Platforma gerontologică preconizată a se implementa se regăsește numai parțial în practica instituțiilor publice de sănătate și a organizațiilor societății civile.

⇒ **Asistența socială**

- Se constată o slabă dezvoltare a serviciilor pentru vârstnicii aflați în dificultate comparativ cu alte categorii defavorizate de populație (copii, persoane cu dizabilități) și o insuficientă dezvoltare a structurilor la nivelul autorităților publice centrale și locale care să monitorizeze cazurile sociale din cadrul acestora;
- Nu sunt dezvoltate programe de reinserție și de menținere a unei vieți active și a unei participări semnificative a persoanelor vârstnice în societate;
- Legislația în domeniul financiar nu încurajează suficient transferurile între sectorul public și cel privat, astfel încât resursele sunt insuficiente și inegal repartizate la nivelul comunităților, cu diferențe majore între localități;
- Nu există o autoritate la nivel național care să monitorizeze aplicarea măsurilor pe plan local și pentru gestionarea bazei de date cu privire la protecția persoanelor;
- Nu există servicii /departamente destinate persoanelor vârstnice în cadrul direcțiilor de asistență socială județene, persoanele vârstnice intrând în categoria persoanelor adulte sau cu dizabilități;
- Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, reprezintă un act normativ depășit față de situația actuală ceea ce face ca administrația publică centrală cu atribuții în domeniu să nu fie în măsură să

elimine situațiile de abuz și neglijență la care sunt expuse persoanele vârstnice;

- Structura de personal a unităților publice și private de asistare și îngrijire a vârstnicilor (cămine, centre de zi, unități medico /sociale, centre de îngrijire și asistență, adăposturi de noapte, cluburi ale pensionarilor) este incompletă, *lipsind cel mai adesea specialiști precum: ergoterapeuți, kinetoterapeuți, medici geriatri sau stomatologi*;
- Numărul căminelor pentru persoanele vârstnice, comparativ cu solicitările, este mic și se justifică înființarea de noi cămine, cu îmbunătățirea substanțială a confortului.

⇒ **Îngrijirea la domiciliu**²⁰

- *Echipa multidisciplinară nu funcționează*, astfel încât de cele mai multe ori evaluarea persoanei și decizia în vederea îngrijirii sunt fracționate fără ca specialiștii să poată comunica în stabilirea recomandărilor;
- *Nu există unități cu program permanent* și foarte puțini dintre furnizori asigură asistență medicală de urgență, deși problematica specifică vârstnicilor ar impune înființarea unui asemenea tip de intervenție;
- *Insuficiența fondurilor și a personalului acreditat* pentru derularea de programe de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice;
- Serviciile sociale, socio-medicale și medicale oferite în prezent persoanelor vârstnice cuprind un pachet de bază care este necesar să fie revizuit și completat în funcție de nevoile individuale identificate în rândul populației vârstnice;
- Repartizarea furnizorilor de servicii de îngrijire în teritoriu este inegală - în detrimentul beneficiarilor din mediul rural - oferta de servicii fiind mult mai redusă pentru localitățile mici și pentru cele rurale. Această discrepanță trebuie avută în vedere la elaborarea strategiilor de politică socială și la distribuirea fondurilor de la bugetul de stat și local pentru a se acorda

---

²⁰Avantajele pe care îngrijirea la domiciliu le prezintă în raport cu asistarea în centre rezidențiale sunt cunoscute ca fiind: creșterea confortului psihic, conservarea autonomiei și funcțiilor sociale ale persoanei, prevenirea izolării și menținerea unei vieți active, descongestionarea unităților sanitare și de asistență socială, cât și creșterea calității îngrijirii prin implicarea specialiștilor.

servicii la domiciliu și vârstnicilor din mediul rural care au rămas singuri prin migrația generației tinere către mediul urban.

⇒ **reglementări legislative:**

- Legislația în domeniul sanitar nu încurajează furnizorii de servicii medicale pentru a încheia contracte cu casele județene de asigurări de sănătate, iar sumele decontate de către acestea sunt considerate insuficiente pentru acoperirea costurilor programelor derulate;
- Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice nu acoperă întreaga problematică a acestei categorii de populație, iar prevederile sale sunt depășite și nu se aplică corespunzător;
- Lipsește o lege cadru pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice, precum și a unor reglementări specifice și punctuale prin aplicarea cărora să se asigure:
  - luarea în considerare a particularităților, definițiilor și procedurilor stabilite în legislația Comunității Europene, pentru corespondența organizatorică, funcțională și administrativă cu practicile din țările Uniunii Europene în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice;
  - adoptarea unei noi definiții a persoanei vârstnice și precizarea în mod clar a situațiilor în care aceasta intră în procesul de evaluare socio-medicală și de participare la un program de servicii;
  - detalierea în mod clar a tuturor drepturilor persoanelor vârstnice și a modului de acces la acestea;
  - extinderea problematicei vârstnicilor prin introducerea de prestații, facilități și accesibilități acordate acestora, reglementarea condițiilor de acordare a acestor drepturi și stabilirea instituțiilor implicate și obligate să le soluționeze solicitările;
  - reglementarea principiilor, criteriilor și modului de calcul al contribuției individuale a persoanelor vârstnice asistate în unități de stat și private, precum și situațiile în care asistatul nu are venituri suficiente și susținători legali. În acest domeniu, trebuie să se stabilească în mod clar aportul consiliilor locale și județene, precum și ale persoanelor juridice private care derulează programe de servicii pentru persoanele vârstnice;

- stabilirea pachetelor minimale de servicii ce se justifică a fi acordate pentru principalele situații socio-medicele ce se întâlnesc în mod curent la persoanele vârstnice aflate în dificultate, cât și cele oferite în regim de urgență;
- reglementarea procedurilor de contractare și finanțare a serviciilor, precum și modul de furnizare a acestora, astfel încât ele să fie de calitate și să răspundă obiectivelor programelor stabilite de către comisiile de evaluare a situației socio-medicele a persoanelor vârstnice;
- stabilirea și verificarea aplicării procedurilor care privesc acordarea îngrijirilor pentru persoanele vârstnice, realizarea activităților pe baza unui plan individualizat întocmit în urma aplicării grilei de evaluare a nevoilor și a fișei socio-medicele, în care fiecare specialist să propună măsuri, termene și modalități de evaluare a activității;
- reglementarea procedurilor de lucru pentru înstrăinarea bunurilor proprietate personală în scopul de a proteja dreptul de proprietate și de a conserva bunurile mobile și imobile ale persoanelor vârstnice aflate în situații vulnerabile și de risc;
- reglementarea îndatoririlor, obligațiilor și a răspunderii civile și după caz penale a persoanelor fizice desemnate să acorde servicii de îngrijire persoanelor vârstnice;
- instituirea obligației ca fiecare primărie să cunoască vârstnicii din cadrul comunității care se găsesc în situație de risc socio-medical și în colaborare cu instituțiile de specialitate și reprezentanții societății civile să acționeze operativ pentru ameliorarea condițiilor de trai a acestor persoane;
- Lipsește un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice care să fie însușit și aprobat de Parlament, cu obiective comparabile cu cele existente la nivel european, astfel încât guvernul actual și cele viitoare să aibă obligația să-l aplice în condiții de responsabilitate.

Capitolul IX

PROPUNERI

Apreciind că pentru pensionarul singur din mediul urban, valoarea coșului de consum lunar stabilit de Institutul Național de Statistică, precum și nivelul minim de trai decent, respectiv nivelul minim de subzistență, furnizate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, sunt insuficiente pentru a-i asigura acestuia un trai decent, Consiliul Național al Persoanelor Vârstnice propune instituirea unui coș minim de consum lunar pentru pensionarul singur din mediul urban, păstrând pentru produsele alimentare cantitățile stabilite de Institutul Național de Statistică pentru asigurarea necesarului minim de calorii.

Utilizând prețurile lunii mai 2015, nivelul acestui coș minim de consum lunar a fost de 1.085,1 lei /persoană, nivel considerat acceptabil, care ar trebui să fie atins de pensia medie de bază. (Anexa nr. 4).

În perioada actuală este necesar ca în România să se promoveze măsuri concrete destinate persoanelor vârstnice prevăzute într-un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice, pentru a permite acestora să dispună de resurse suficiente pentru o existență decentă, să poată participa activ la viața publică, socială și culturală și să poată duce o existență independentă, cât mai mult timp posibil.

În ceea ce privește principalele **contribuții ale administrației publice** centrale și locale, responsabilizate pentru îmbunătățirea condițiilor socio-economice ale persoanelor vârstnice, apreciem că acestea pot fi sintetizate după cum urmează:

1. În domeniul asigurărilor sociale

Promovarea sistemului unitar public de pensii la nivel național, într-o concepție îmbunătățită, care să țină cont de următoarele propuneri:

- Legislația în domeniul pensiilor să prevadă în mod expres:
  - reglementarea valorii punctului de pensie la cel puțin 45,0% din salariu mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat; iar pentru situațiile în care pe parcursul anului salariul mediu brut realizat depășește în 3 luni consecutive cu peste 5,0% pe

cel prognozat, valoarea punctului de pensie să se majoreze în mod corespunzător;

- Reducerea numărului de pensionari (și implicit a ratei de dependență), prin:
  - egalizarea vârstei limită de pensionare a femeilor cu cea a bărbaților, respectiv la 65 ani, în orizontul de prognoză 2015 - 2030;
  - aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice rămână sau să reintre pe piața muncii; instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori;
  - eliminarea pensionării anticipate;
- Eliminarea impozitării pensiilor în cuantum de până la 1.500 lei;
- În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III²¹ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în contul /conturile personale din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării.
- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);
- Creșterea numărului de contribuitori prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri. Atragerea de noi asigurați în rândul populației active le-ar putea garanta acestora o formă de venit și, în plus, prin contribuția lor ar participa la întregirea fondului de asigurări sociale.

2. în domeniul sănătății publice

Revizuirea și îmbunătățirea pachetului de legi care reglementează sănătatea populației, asigurarea acesteia pe baza unei concepții moderne prin :

---

²¹**Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este condiționată în funcție de vârstă

- creșterea accesului la serviciile de protecție a sănătății și îndeosebi la serviciile medicale de bază. Derularea de programe speciale pentru persoanele vârstnice;
- înființarea de către direcțiile sanitare a secțiilor de geriatrie în toate spitalele și a cabinetelor de geriatrie în toate municipiile și orașele mari;
- acordarea de asistență medicală gratuită persoanelor vârstnice, precum și de gratuități la medicamentele pentru întreținerea sănătății și mod deosebit pentru bolile cronice;
- stabilirea unui sistem rațional de aprovizionare a farmaciilor cu medicamente compensate și gratuite destinate întreținerii stării de sănătate a persoanelor vârstnice;
- asigurarea gratuității analizelor de laborator și a investigațiilor în regim de urgență pentru persoanele vârstnice, pe toată perioada lunii, indiferent de decadă;
- înființarea de unități medico-sociale și alocarea resurselor financiare necesare de la consiliile județene pentru funcționarea acestora, precum și încheierea de contracte de furnizare de servicii cu casele județene de asigurări sociale de sănătate;
- înființarea de centre medicale în toate unitățile administrativ - teritoriale care să asigure serviciile medicale de urgență și să supravegheze tratamentul ambulatoriu al persoanelor vârstnice;
- acordarea de competente mai largi medicului de familie pentru recomandarea efectuării de investigații de laborator și radiologice;
- aplicarea de măsuri organizatorice care să conducă la scăderea duratei de prezentare a echipei de salvare, la locul și la ora solicitării;
- urgentarea completării cu personal medico-farmaceutic a tuturor localităților rurale;
- implementarea în toate zonele țării a programelor de îngrijiri la domiciliu;
- dezvoltarea serviciilor de recuperare primară și secundară în mediul urban și rural (în marile comune), identificarea de resurse financiare și suplimentarea fondurilor pentru compensarea medicamentelor pentru a nu se mai crea blocaje în farmacii la eliberarea rețetelor compensate și gratuite;

- încurajarea marilor producători de medicamente din România să fabrice echivalente ale produselor străine pentru care nu există corespondent printre produsele românești, prin acordarea unor facilități la comercializarea medicamentelor, scutiri de taxe și impozite etc.;
- reducerea prețurilor de vânzare a medicamentelor care, în prezent, cuprind în proporții ridicate o serie de costuri și adaosuri nejustificate;
- respectarea drepturilor pentru anumite categorii de persoane, prevăzute în legi speciale, cum ar fi: veteranii de război și văduvele de război, persoanele persecutate din motive politice, etnice, persoanele cu handicap etc., în ceea ce privește gratuitatea integrală a serviciilor medicale și a medicamentelor.

3. În domeniul asistenței sociale

Adoptarea unei legi pentru protecția socială a persoanelor vârstnice în acord cu drepturile persoanelor vârstnice adoptate la nivel european, care să reglementeze în principal :

- îmbunătățirea și extinderea tipurilor de servicii ce le sunt asigurate vârstnicilor în instituțiile de asistență socială în regim rezidențial, respectiv programe de terapie ocupațională, recuperare etc.;
- organizarea de campanii de popularizare a instituțiilor care au atribuții de protecție socială a persoanelor vârstnice, pentru ca aceștia să poată fi informați permanent cu privire la căile de acces la drepturile și facilitățile acordate prin legi speciale și diverse alte reglementări;
- dezvoltarea sistemului rezidențial de asistență socială pentru vârstnici prin reabilitarea căminelor existente pentru persoane vârstnice și construcția de noi cămine, îmbunătățirea confortului în cămine prin dotarea cu echipamente, aparatura medicală, electrocasnică, electronică și mobilier;
- completarea instituțiilor de asistență socială cu personal și cu respectarea obligatorie a structurii minimale de personal de specialitate;
- extinderea la nivel național a serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru a răspunde nevoilor individuale ale cât mai multor vârstnici, pentru prevenirea instituționalizării, a marginalizării sociale și a izolării;
- dezvoltarea sistemului de îngrijiri la domiciliu de lungă durată, pentru a nu fi compromisă existența persoanelor vârstnice, deoarece odată cu

înaintarea în vârstă, crește riscul de a prezenta boli, invalidate și implicit dependență;

- perfecționarea personalului care activează în programe de sprijin pentru persoanele vârstnice prin participarea la schimburi de experiență și cursuri de formare, atragerea de specialiști cu experiență, angajarea unui număr tot mai mare de specialiști și organizarea unei rețele comunitare de medici geriatrii prin dubla specializare a medicilor de medicină internă;
- îmbunătățirea, extinderea și diversificarea serviciilor ce se acordă vârstnicilor asistați la domiciliu, respectiv prin programe de terapie ocupațională, recuperare, activități cultural - artistice etc.;
- implementarea unui sistem național de evidență și monitorizare a cazurilor sociale, ce privesc persoanele vârstnice, pentru o evaluare a cererii și ofertei de servicii, utilă la elaborarea strategiei de dezvoltare a rețelei de servicii sociale în funcție de nevoile identificate;
- combaterea izolării și încurajarea integrării sociale și în activitate a vârstnicilor prin formarea specialiștilor în domeniul geriatric și responsabilizarea cetățenilor din cadrul comunităților, organizarea de seminarii pe teme privind consecințele îmbătrânirii, impactul pensionării și a efectelor ce decurg din aceasta, organizarea de evenimente dedicate vârstei a treia în centrele de zi /cluburi;
- susținerea implicării active a persoanelor vârstnice în viața socială prin informare, sprijin și consiliere, dezvoltarea programelor ocupaționale în centrele de zi /cluburi, nominalizarea lor în organismele consultative la nivel de comunitate în vederea participării lor active la soluționarea problemelor pe plan local și valorificarea competențelor dobândite în viața activă;
- crearea unor punți între generațiile tinere și vârstnici prin organizarea de rețele de voluntari tineri care să se implice pentru îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice instituționalizate și a celor care locuiesc singuri, iar pe de altă parte pentru susținerea unor programe în vederea dezvoltării relațiilor interumane între copiii instituționalizați, elevi etc. și persoanele vârstnice, respectiv oricare alte inițiative menite să realizeze un schimb reciproc de informații pentru familiarizarea cu problematica celor două generații.

BIBLIOGRAFIE

1. *** Coordonate ale nivelului de trai din România. Veniturile și consumul populației în anul 2014, Institutul Național de Statistică, 2015;
2. *** Coșul de consum lunar pentru un pensionar singur și pentru pensionarul din familia de 2 pensionari, pentru lunile ianuarie și mai 2015, Institutul Național de Statistică.
3. *** Indicatori de incluziune socială calculați de Ministerul Muncii Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice corespunzători perioadei 2003-2012
4. *** Situația statistică a numărului de pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori, pentru luna mai 2015, Casa Națională de Pensii Publice;
5. *** Nivelul minim de trai decent și nivelul minim de subzistență, pentru lunile ianuarie și mai 2015 și structura cheltuielilor minime de consum estimate pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2015, Institutul de Cercetare a Calității Vieții;
6. *** Veniturile și consumul populației trim. III 2009, INS, București, 2010.
7. *** World Bank Romania: Poverty assessment. June 2003. Report No. 26169 - RO, apărut sub același număr și în limba română: România: Raport de Evaluare a Sărăciei, octombrie 2003
- 8.*** Martin Ravallion, Poverty Comparisons, The World Bank, 1994

**Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat,
pe județe la nivelul lunii mai 2015**

Nr. crt.	Județul	Populația totală ^{*)}	Număr pensionari	pensionari în populația județului/țării %	pensionari la nivel de județ din totalul pensionarilor %	Pensia medie
1	Alba	382.537	84.768	22,16	1,81	875
2	Arad	475.216	101.552	21,37	2,17	814
3	Argeș	649.014	147.097	22,66	3,14	894
4	Bacău	748.043	141.348	18,90	3,02	879
5	Bihor	620.531	147.793	23,82	3,16	837
6	Bistrița-Năsăud	329.471	57.248	17,38	1,22	741
7	Botoșani	458.620	77.973	17,00	1,67	716
8	Brașov	630.151	141.865	22,51	3,03	1061
9	Brăila	359.721	79.984	22,24	1,71	831
10	Buzău	482.716	108.559	22,49	2,32	786
11	Caraș-Severin	331.092	75.702	22,86	1,62	881
12	Călărași	319.381	63.224	19,80	1,35	748
13	Cluj	720.722	164.868	22,88	3,52	942
14	Constanța	770.465	141.821	18,41	3,03	915
15	Covasna	229.319	44.876	19,57	0,96	840
16	Dâmbovița	530.745	111.682	21,04	2,39	844
17	Dolj	704.097	152.474	21,66	3,26	833
18	Galați	634.412	125.540	19,79	2,68	960
19	Giurgiu	277.960	57.894	20,83	1,24	711
20	Gorj	368.786	76.656	20,79	1,64	927
21	Harghita	334.481	73.741	22,05	1,58	842
22	Hunedoara	473.635	125.320	26,46	2,68	1085
23	Ialomița	295.481	57.185	19,35	1,22	768
24	Iași	907.979	147.406	16,23	3,15	868
25	Ifov	376.536	72.111	19,15	1,54	821
26	Maramureș	526.952	11.2120	21,28	2,40	860
27	Mehedinți	289.080	58.872	20,37	1,26	852
28	Mureș	597.386	133.995	22,43	2,86	842
29	Neamț	579.948	115.396	19,90	2,47	839
30	Olt	454.686	93.492	20,56	2,00	762
31	Prahova	813.759	195.731	24,05	4,18	952
32	Satu Mare	391.840	76.681	19,57	1,64	751
33	Sălaj	248.431	55.914	22,51	1,20	806
34	Sibiu	463.598	95.414	20,58	2,04	911
35	Suceava	741.749	137.898	18,59	2,95	777
36	Teleorman	394.499	94.202	23,88	2,01	763
37	Timiș	740.288	149.395	20,18	3,19	889
38	Tulcea	246.309	44.498	18,07	0,95	789
39	Vaslui	478.179	81.469	17,04	1,74	742
40	Vâlcea	405.431	100.507	24,79	2,15	825
41	Vrancea	392.591	68.651	17,49	1,47	739
42	București	2.103.346	485.932	23,10	10,38	1122
	TOTAL	22.279.183	4,678,854	21,00	100,00	886

^{*)}Populația totală a României la data de 1 ianuarie 2015, ultima publicată

Valoarea coșului de consum al gospodăriilor de pensionari ^{*)}
(pensionarul singur)

Nr. ctr.	Produse alimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2015)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
1	Făină	2,76	2,42	3,05
2	Mălai	4,76	2,53	6,68
3	Pâine	26,28	23,58	28,60
4	Produse de franzelărie, Specialități de panificație	2,26	2,49	2,07
5	Paste făinoase	2,21	2,35	2,09
6	Orez	2,74	2,49	2,96
7	Fasole boabe	5,42	3,83	6,79
8	Cartofi	7,59	7,51	7,65
9	Morcovi, pătrunjel, păstârnac	2,18	2,63	1,80
10	Ceapă uscată	2,62	2,46	2,75
11	Varză murată și alte murături	6,54	4,28	8,49
12	Bulion	3,33	2,67	3,89
13	Conserve de legume	1,46	1,36	1,55
14	Mere	3,78	4,51	3,15
15	Citrice, fructe meridionale	2,20	2,88	1,62
16	Conserve din fructe	2,29	2,16	2,41
17	Carne de bovine	5,19	7,50	3,20
18	Carne de porcine	10,56	11,78	9,52
19	Carne de pasăre	17,00	15,77	18,05
20	Carne de oaie și alte feluri de carne	2,42	1,75	2,99
21	Preparate din carne	14,44	13,50	15,24
22	Pește proaspăt și congelat	3,90	3,91	3,89
23	Lapte proaspăt	15,61	17,19	14,25
24	Lapte bătut, iaurt	1,77	2,19	1,41
25	Telemea de vacă	6,75	7,51	6,10
26	Telemea de oaie	3,89	3,85	3,93
27	Brânză proaspătă și smântână	6,06	6,08	6,05
28	Ouă	9,92	8,90	10,79
29	Untură	1,38	0,61	2,05
30	Ulei comestibil	8,37	8,08	8,62
31	Margarină	2,20	2,60	1,86
32	Zahăr	4,35	4,16	4,51
33	Ciocolată, bomboane	0,68	0,79	0,57
34	Băuturi nealcoolice	2,69	3,40	2,06
	Total 1-34	195,60	189,72	200,64
	Alte produse alimentare	25,03	28,27	22,07
	TOTAL produse alimentare	220,63	217,99	222,71

^{*)}Valorile sunt stabilite de Institutul Național de Statistică

Nr. ctr.	Produse nealimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2015)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
35	Confecții	1,91	2,16	1,70
36	Tricotaje	0,77	0,79	0,76
37	Încălțăminte	3,31	2,90	3,66
38	Cărți, ziare, papetărie	1,49	2,64	0,50
39	Medicamente	12,57	18,70	7,31
40	Articole de igienă	6,13	8,03	4,50
41	Combustibili	25,73	9,96	39,26
	Total 35-41	51,92	45,18	57,69
	Alte produse nealimentare	19,16	16,67	21,29
	TOTAL produse nealimentare	71,08	61,85	78,98
	Servicii			
42	Apă, canal, salubritate	31,67	64,63	3,40
43	Energie electrică	27,67	34,99	21,39
44	Energie termică	21,40	46,15	0,16
45	Gaze naturale	28,00	51,24	8,07
46	Abonament RTV	5,39	8,50	2,73
47	Telefon	10,57	18,98	3,36
48	Transport de călători	3,90	6,24	1,90
49	Servicii medicale	3,14	3,42	2,9
	Total 42-49	131,74	234,15	43,91
	Alte servicii	20,82	37,00	6,94
	TOTAL servicii	152,56	271,15	50,85
	TOTAL	444,27	550,99	352,54

Valoarea coșului de consum al gospodăriilor de pensionari^{*)}
(familia formată din 2 pensionari)

Nr. ctr.	Produse alimentare	Valoare		
		lei lunar/ persoană (prețuri mai 2015)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
1	Făină	2,38	2,17	2,54
2	Mălai	4,49	2,03	6,42
3	Pâine	25,09	23,61	26,24
4	Produse de franzelărie, specialități de panificație	1,39	1,56	1,13
5	Paste făinoase	1,56	1,73	1,42
6	Orez	1,89	1,63	2,10
7	Fasole boabe	4,12	2,85	5,11
8	Cartofi	5,70	5,76	5,65
9	Morcovi, pătrunjel, păstârnac	1,62	2,10	1,25
10	Ceapă uscată	2,01	1,87	2,12
11	Varză murată și alte murături	6,78	4,83	8,30
12	Bulion	2,74	2,41	3,00
13	Conserve de legume	1,42	1,36	1,48
14	Mere	2,96	3,86	2,26
15	Citrice, fructe meridionale	1,99	2,57	1,32
16	Conserve din fructe	1,89	2,14	1,69
17	Carne de bovine	4,79	7,38	2,77
18	Carne de porcine	10,43	12,76	8,62
19	Carne de pasăre	12,66	11,67	13,44
20	Carne de oaie și alte feluri de carne	3,32	21,10	4,04
21	Preparate din carne	13,07	12,09	13,84
22	Pește proaspăt și congelat	3,18	3,49	2,94
23	Lapte proaspăt	11,38	10,77	11,85
24	Lapte bătut, iaurt	1,73	1,60	1,84
25	Telemea de vacă	5,76	5,76	5,76
26	Telemea de oaie	3,79	4,13	3,53
27	Brânză proaspătă și smântână	5,86	5,32	6,28
28	Ouă	7,61	6,93	8,15
29	Untură	1,29	0,54	1,88
30	Ulei comestibil	6,27	6,41	6,16
31	Margarină	1,41	1,82	1,09
32	Zahăr	3,18	3,18	3,18
33	Ciocolată, bomboane	0,54	0,71	0,42
34	Băuturi nealcoolice	2,51	3,66	1,61
	Total 1-34	166,84	181,77	169,43
	Alte produse alimentare	19,19	13,63	15,25
	TOTAL produse alimentare	186,03	195,40	184,68

^{*)}Valorile sunt stabilite de Institutul Național de Statistică

Nr. ctr.	Produse nealimentare	Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2015)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
35	Confecții	2,34	2,69	2,07
36	Tricotaje	0,97	1,19	0,80
37	Încălțăminte	3,79	3,50	4,00
38	Cărți, ziare, papetărie	1,93	3,44	0,75
39	Medicamente	12,39	19,07	7,17
40	Articole de igienă	5,40	7,70	3,60
41	Combustibili	24,61	10,84	35,37
	Total 35-41	51,43	48,44	53,77
	Alte produse nealimentare	18,98	19,96	17,26
	TOTAL produse nealimentare	70,41	68,39	71,02
	Servicii			
42	Apă, canal, salubritate	23,69	50,19	3,00
43	Energie electrică	22,16	28,33	17,34
44	Energie termică	15,99	36,46	0,00
45	Gaze naturale	24,53	45,30	8,31
46	Abonament RTV	3,99	6,53	2,01
47	Telefon	8,84	15,07	3,97
48	Transport de călători	3,89	6,19	2,09
49	Servicii medicale	6,28	7,30	5,49
	Total 42-49	109,37	195,37	42,21
	Alte servicii	17,28	30,87	10,72
	TOTAL servicii	126,65	226,24	52,93
	TOTAL	383,09	490,03	308,63

**Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat și agricultori
pe niveluri de pensii*) și pe categorii, în luna MAI 2015**

-persoane-

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
TOTAL. din care:	5.146.988	3.795.676	22.679	87.404	678.083	44.943	302.618	330.522	562.577	569
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
400	892.124	466.140	147	12.970	127.635	11.458	44.626	71.551	284.666	566
401 – 442	282.283	185.416	43	7.972	43.833	1.920	22.307	19.606	45.016	3
Sub valoarea coșului de consum lunar ** : 442 lei	1.174.407	651.556	190	20.942	171.468	13.378	66.933	91.157	329.682	569
Procente	17,22	9,74	0,85	23,46	24,53	28,34	20,95	27,28	55,49	99,92
443 – 450	54.952	36.277	10	1.586	8.413	369	4.242	3.802	8.666	0
451 – 500	279.815	155.698	53	9.945	65.717	4.443	33.190	28.084	48.402	0
501 – 589	385.706	218.275	323	12.274	107.115	7.165	49.629	50.321	47.719	0
Sub valoarea nivelului minim de subzistență *** : 589 lei	1.894.880	1.061.806	576	44.747	352.713	25.355	153.994	173.364	434.469	569
Procente	30,47	19,11	2,48	49,92	50,76	54,76	49,33	51,53	75,14	100,00
590-740	661.835	374.539	554	21.060	183.800	12.295	85.158	86.347	81.882	0
741-769	95.242	71.484	456	2.012	16.331	855	7.467	8.009	4.959	0
Sub valoarea nivelului minim de trai *** decent : 769 lei	2.651.957	1.507.829	1.586	67.819	552.844	38.505	246.619	267.720	521.310	569
Procente	46,10	31,51	6,35	76,47	80,60	84,72	80,45	80,18	91,87	100,00

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
770 – 790	105.445	79.143	504	2.227	18.081	946	8.267	8.868	5.490	0
791 - 800	39.992	31.385	246	758	5.847	309	2.668	2.870	1.756	0
801 - 900	385.390	321.126	3.822	5.676	41.899	2.070	18.857	20.972	12.867	0
901 - 1000	356.217	316.760	4.570	3.468	23.461	1.177	10.438	11.846	7.958	0
1001 - 2000	1.469.189	1.403.107	11.577	6.912	34.768	1.874	15.262	17.632	12.825	0
2001 - 3000	119.713	117.523	348	450	1.052	54	449	549	340	0
3001 - 4000	14.970	14.755	20	71	99	5	43	51	25	0
4001 - 5000	2.894	2.856	3	17	16	1	11	4	2	0
peste 5000	1.221	1.192	3	6	16	2	4	10	4	0
Pensia medie (lei)	838	948	1.073	635	582	509	592	584	433	218

Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

* Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 400 lei nu este luată în calcul

** Valoarea **coșului de consum lunar** al pensionarului singur. total țară. **calculat la prețurile lunii ianuarie 2015, comunicat de Institutul Național de Statistică**

*** Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent. total țară. pentru pensionarul singur. **calculat la prețurile lunii mai 2015, comunicat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții**

**Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat pe niveluri de pensii⁾ și pe categorii, în luna MAI 2015
-persoane-**

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
TOTAL. din care:	4.678.854	3.371.560	22.679	87.404	674.516	44.461	299.533	330.522	522.126	569
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
400	640.920	258.757	147	12.970	124.248	10.988	41.709	71.551	244.232	566
401 – 442	166.438	69.686	43	7.972	43.729	1.910	22.213	19.606	45.005	3
Sub valoarea coșului de consum lunar^{**} : 442 lei	807.358	328.443	190	20.942	167.977	12.898	63.922	91.157	289.237	569
Procente	17,26	9,74	0,84	23,96	24,90	29,01	21,34	27,58	55,40	100,00
442 – 450	32.349	13.696	10	1.586	8.393	367	4.224	3.802	8.664	0
451 – 500	227.410	103.339	53	9.945	65.675	4.443	33.148	28.084	48.398	0
501 – 589	376.151	208.725	323	12.274	107.110	7.165	49.624	50.321	47.719	0
Sub valoarea nivelului minim de subzistență^{***} : 589 lei	1.443.268	654.203	576	44747	349.155	24873	150918	173364	394.018	569
Procente	30,85	19,40	2,54	51,20	51,76	55,94	50,38	52,45	75,46	100,00
590 – 740	645.440	358.152	554	21.060	183.792	12.295	85.150	86.347	81.882	0
741-769	95.214	71.456	456	2.012	16.331	855	7.467	8.009	4.959	0
Sub valoarea nivelului minim de trai decent^{***} : 769 lei	2.183.922	1.083.811	1.586	67819	549.278	38.023	243.535	267.720	480.859	569
Procente	46,68	32,15	6,99	77,59	81,43	85,52	81,30	81,00	92,10	100,00

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie anticipată	Cu pensie anticipată parțială	Cu pensie de invaliditate din care:				Cu pensie de urmaș	Cu ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
770 – 790	105.413	79.111	504	2.227	18.081	946	8.267	8.868	5.490	0
791 - 800	39.984	31.377	246	758	5.847	309	2.668	2.870	1.756	0
801 - 900	385.356	321.093	3.822	5.676	41.898	2.070	18.856	20.972	12.867	0
901 - 1000	356.202	316.745	4.570	3.468	23.461	1.177	10.438	11.846	7.958	0
1001 - 2000	1.469.179	1.403.097	11.577	6.912	34.768	1.874	15.262	17.632	12.825	0
2001 - 3000	119.713	117.523	348	450	1.052	54	449	549	340	0
3001 - 4000	14.970	14.755	20	71	99	5	43	51	25	0
4001 - 5000	2.894	2.856	3	17	16	1	11	4	2	0
peste 5000	1.221	1.192	3	6	16	2	4	10	4	0
Pensia medie (lei)	886	1.019	1.073	635	584	513	596	584	454	218

Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

* Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 400 lei nu este luată în calcul

** Valoarea **coșului de consum lunar** al pensionarului singur, total țară, **calculat la prețurile lunii ianuarie 2015, comunicat de Institutul Național de Statistică**

*** Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent, total țară, pentru pensionarul singur, **calculat la prețurile lunii mai 2015, comunicat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții**

Gruparea pensionarilor agricultori pe niveluri de pensii^{*)} și pe categorii, în luna MAI 2015

-persoane-

Tranșe de cuanțum - lei -	TOTAL Asigurați	Cu pensie entru limită vârstă	Cu pensie de invaliditate din care:			Cu pensie de urmaș
			Total	Grad 1	Grad 2	
TOTAL. din care:	468.134	424.116	3.567	482	3.085	40.451
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
400	251.204	207.383	3.387	470	2.917	40.434
401 – 442	115.845	115.730	104	10	94	11
Sub valoarea coșului de consum lunar ** : 442 lei	367.049	323.113	3.491	480	3.011	40.445
Procente	78,41	76,19	97,87	99,59	97,60	99,99
443 – 450	22.603	22.581	20	2	18	2
451 – 500	52.405	52.359	42	0	42	4
501 – 589	9.555	9.550	5	0	5	0
Sub valoarea nivelului minim de subzistență *** : 589 lei	451.612	407.603	3.558	482	3.076	40.451
Procente	96,47	96,11	99,75	100,00	99,71	100,00

Tranșe de cuantumul - lei -	TOTAL asigurați	Cu pensie pentru limită vârstă	Cu pensie de invaliditate din care:			Cu pensie de urmaș
			Total	Grad 1	Grad 2	
590-740	16.395	16.387	8	0	8	0
741-769	28	28	0	0	0	0
Sub valoarea nivelului minim de trai decent^{***} : 769 lei	468.035	424.018	3.566	482	3.084	40.451
Procente	99,98	99,98	99,97	100,00	99,97	100,00
770 - 790	32	32	0	0	0	0
791 - 800	8	8	0	0	0	0
801 - 900	34	33	1	0	1	0
901 - 1000	15	15	0	0	0	0
1001 - 2000	10	10	0	0	0	0
peste 2000 lei	0	0	0	0	0	0
Pensia medie (lei)	361	381	223	188	229	167

Sursa datelor: Casa Națională de Pensii Publice

* Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 400 lei nu este luată în calcul

** Valoarea **coșului de consum lunar** al pensionarului singur, total țară. **calculat la prețurile lunii ianuarie 2015. comunicat de Institutul Național de Statistică**

*** Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent, total țară, pentru pensionarul singur. **calculat la prețurile lunii martie 2015. comunicat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții**

Propunere privind coșul minim de consum lunar pentru pensionarul singur din mediul urban, la nivelul prețurilor lunii mai 2015

Produse și servicii	UM	Cantitate ¹⁾	lei/UM	Valoare mai 2015 (lei/pers)
A. PRODUSE ALIMENTARE				
Faina	kg	1,106	3,6	3,98
Mălai	kg	1,137	3,4	3,87
Pâine	kg	9,584	2,2	21,08
Produse de franzelărie	kg	0,368	23,4	8,61
Paste făinoase	kg	0,535	5,9	3,16
Orez	kg	0,755	5,8	4,38
Fasole boabe	kg	0,519	9,0	4,67
Cartofi	kg	5,727	1,0	5,73
Morcovi, pătrunjel, păstârnac	kg	1,033	3,4	3,51
Ceapa uscata	kg	1,275	2,8	3,57
Varza murata si alte murături	kg	0,931	5,7	5,31
Bulion	kg	0,411	9,2	3,78
Conserve de legume	kg	0,262	19,2	5,03
Mere	kg	2,101	5,6	11,77
Citrice, fructe meridionale	kg	0,644	6,8	4,38
Conserve din fructe	kg	0,314	13,3	4,18
Carne de bovine	kg	0,517	13,4	6,93
Carne de porcine	kg	0,858	19,2	16,47
Carne de pasare	kg	1,788	11,1	19,85
Carne de oaie si alte feluri de carne	kg	0,076	23,0	1,75
Preparate din carne	kg	1,027	23,6	24,24
Peste proaspăt si congelat	kg	0,531	13,3	7,06
Lapte proaspăt	l	7,860	3,7	29,08
Lapte bătut, iaurt	l	0,476	6,9	3,28
Telemea de vaca	kg	0,600	11,8	7,08
Telemea de oaie	kg	0,263	17,5	4,60
Brânza proaspăta si smântâna	kg	0,612	14,0	8,57

Produse și servicii	UM	Cantitate ¹⁾	lei/UM	Valoare mai 2015 (lei/pers)
Oua	bucăți	20,000	0,6	12,00
Slănină și untura	kg	0,108	11,0	1,19
Ulei comestibil	l	1,606	5,6	8,99
Margarina	kg	0,416	11,4	4,74
Zahar	kg	1,370	2,7	3,70
Ciocolata, bomboane	kg	0,052	23,1	1,20
Băuturi nealcoolice	l	3,037	3,6	10,93
Total	x	x	X	268,67
Alte produse alimentare	x	x	X	40,30
TOTAL PRODUSE ALIMENTARE	x	x	X	308,97
B. PRODUSE NEALIMENTARE				
Confecții	x	x	X	10,46
Tricotaje	x	x	X	5,51
Încălțăminte	x	x	x	17,48
Cărți si rechizite	x	x	x	15,02
Medicamente	x	x	x	57,95
Articole de igiena	x	x	x	16,23
Articole menaj, electrocasnice și produse de uz gospodăresc	x	x	x	32,09
Total	x	x	x	154,74
Alte produse nealimentare	x	x	x	77,38
TOTAL PRODUSE NEALIMENTARE	x	x	x	232,12
SERVICII				
Apa, canal, salubritate	x	x	X	46,38
<u>Energie electrica</u>	Kwh	42	1.15	48,30
Energie termica sau alte surse de energie	Gcal	X	X	196,23
Gaze naturale	m.c.	15	1,28	19,20
Telefon	x	x	x	49,19
Transport (metrou, căi ferate, auto)	x	x	x	52,95
Servicii medicale	x	x	x	48,77
Impozite si taxe	x	x	x	12,00

Produse și servicii	UM	Cantitate¹⁾	lei/UM	Valoare mai 2015 (lei/pers)
Total	x	x	x	473,02
Alte servicii	x	x	x	70,94
TOTAL SERVICII	x	x	x	543,96
TOTAL GENERAL	x	x	x	1.085,05

¹⁾Cantitățile de produse sunt stabilite de Institutul Național de Statistică pentru asigurarea necesarului minim de consum caloric al unei persoane vârstnice

Anexa nr. 5

Cheltuielile totale de consum pentru gospodăriile de pensionari în anul 2014

A. Produse alimentare /persoană²²		
Total, din care:	%	Lei
	100,00	206,32
- cereale și produse din cereale	18.97	39,13
- carne proaspătă	16.08	33,18
- brânzeturi și smântână	7.87	16,23
- preparate din carne	7.85	16,19
- lapte	7.33	15,13
- legume și conserve din legume	7.24	14,93
- fructe	5.84	12,05
- grăsimi	4.22	8,71
- cafea, ceai, cacao	3.00	6,18
- apă minerală și alte băuturi nealcoolice	2.95	6,08
- băuturi alcoolice	2.91	6,00
- cartofi	1.85	3,81
- zahăr	1.77	3,65
- ciocolată, bomboane, rahat și alte produse zaharoase	1.70	3,51
- ouă	1.64	3,41
- alte produse	8.78	18,13
B. Produse nealimentare /gospodărie		
Total, din care:	%	Lei
	100,00	403,32
- medicamente	22,16	89,43
- combustibili lichizi și solizi	16,75	67,56
- țigări, articole și accesorii pt. fumat	13,72	55,33
- îmbrăcăminte și încălțăminte	13,23	53,35
- carburanți și lubrifianți	7,88	31,77
- produse pentru întreținerea curentă a locuinței	7,29	29,40
- articole și produse pentru îngrijire personală	7,08	28,54
- alte articole și bunuri de folosință îndelungată pentru recreere și cultură	3,36	13,55
- aparate de uz casnic	1,69	6,80
- produse pentru repararea curentă a locuinței	0,89	3,60
- alte produse	5,95	23,99
C. Servicii/gospodărie		
Total, din care:	%	Lei
	100,00	341,78
- energie electrică	23,06	78,83
- servicii de telefonie	16,14	55,16
- gaze naturale	12,62	43,13
- apă, canal. salubritate și servicii comunale	12,96	44,28
- servicii transport	6,19	21,15
- abonamente radio+TV	7,83	26,75
- servicii sănătate	5,91	20,19
- energie termică	3,75	12,83
- alte servicii pentru întreținerea locuinței	2,90	9,91
- îngrijire personală	1,52	5,20
- asigurări	1,05	3,60
-servicii de cazare (altele decât cele de natură turistică)	0,87	2,99
- educație	0,61	2,09
- servicii turistice	1,12	3,84
- alte servicii	3,46	11,83

Sursa datelor: Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2013, pg169,171,225,227,249

²² Contravaloarea consumului din resurse proprii (autoconsumul) nu a fost inclusă în cheltuielile pentru produsele alimentare, acestea referindu-se exclusiv la cumpărături.